

5. Земельний ринок України: перспективи розвитку та можливості. ULAND. 2023. URL: <https://uland.ua/zemelnyi-rinok-ukrayini-perspektivi-rozvitku-ta-mozlivosti>

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, ЯК ПРІОРИТЕТНА СФЕРА ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Дейнега М.В., здоб. ступ. PhD

Науковий керівник – док. екон. наук, доц. **В.В. Антошенкова**
Державний біотехнологічний університет

Сільське господарство в Україні визнано пріоритетною сферою економіки і забезпечує їжею значну частину населення країни. Родючі землі, сприятливий клімат та інвестиції не лише забезпечували нарощення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, а й сприяли її експорту до Азії, Африки та Близького Сходу.

Російське вторгнення принесло аграрному виробництву і сільським територіям величезні руйнування та проблеми. Крім того, війна не зупинила, а лише посилила боротьбу за ресурси та державну підтримку між великим агробізнесом та селянськими фермерськими господарствами, постійно піднімаючи на порядок дня питання про майбутнє українського сільського господарства [1, с.142]. Україна щодня визначає свій шлях до відновлення та подальшого розвитку. Повномасштабне вторгнення серйозно порушило виробництво та торгівлю продовольством в Україні, поставивши під загрозу продовольчу безпеку України та світу. В той час як експортоорієнтований агробізнес зазнав найбільших втрат, особливо на початку війни, сімейні фермерські господарства та особисті селянські господарства змогли швидко пристосуватися до екстремальних умов і забезпечувати продовольством українську армію та населення.

Український уряд та його міжнародні союзники вживали різноманітних заходів для підтримки виробництва продовольства та торгівлі під час війни [2]. Це, зокрема, зниження певних податків, тарифів і квот, а також розвиток нових складських потужностей і наземних маршрутів для експорту української сільськогосподарської продукції. Державні органи України, а також незалежні національні та міжнародні експертні організації здійснюють постійну оцінку шкоди, завданої війною сільському господарству та довікллю. Ця оцінка лягла в основу плану післявоєнного відновлення та розвитку України, який

був представлений у Лугано, Швейцарія, 4-5 липня 2022 року, а через рік, 21-22 червня 2023 року, обговорювався світовими лідерами на Конференції з відновлення України в Лондоні, Велика Британія. Проте українське громадянське суспільство та наукові кола стурбовані тим, що ці заходи, ймовірно, принесуть користь експортоорієнтованому агробізнесу, в той час як сімейні фермерські господарства і особисті селянські господарства залишаться на узбіччі.

Станом на лютий 2023 року війна Росії в Україні завдала українському сільському господарству загальних збитків на суму 8,72 мільярда доларів США, а сукупних збитків – 31,50 мільярда доларів США, за оцінками Світового банку. Збитки включають часткове або повне знищення техніки та обладнання, складських приміщень, худоби та багаторічних насаджень, а також викрадені матеріально-технічні засоби та продукцію, сільськогосподарські угіддя, які потребують огляду, очищення та відновлення. Сукупні збитки включають втрати виробництва, такі як незібраний урожай, зниження обсягів виробництва, вища собівартість виробництва та нижчі ціни реалізації експортно-орієнтованих товарів, таких як пшениця, ячмінь, кукурудза та насіння соняшнику. Каховська катастрофа завдала прямих збитків сільському господарству на 25 мільйонів доларів США, залишивши майже 600 000 гектарів сільськогосподарських угідь без доступу до зрошення. Загалом близько 30% сільськогосподарських угідь України наразі не обробляються через те, що вони знаходяться на тимчасово окупованих територіях або є небезпечними для землеробства [3, с. 214].

Крім прямого впливу на сільське господарство, війна Росії проти України має руйнівний вплив на навколишнє середовище, ґрунти та якість води, що матиме негативний вплив на розвиток сільського господарства в довгостроковій перспективі. У той же час, беручи до уваги тверді наміри України приєднатися до ЄС, український уряд тепер має переглянути правила та норми щодо розвитку сільського господарства та сільських територій, щоб вони відповідали Спільній аграрній політиці ЄС, що теоретично мало б означати меншу підтримку для великомасштабного експортно-орієнтованого агробізнесу і більше інвестицій у комерціалізацію сімейних фермерських господарств та у програми сільського розвитку.

Інформаційні джерела

1. Онегіна В.М., Антощенко В.В. Основи глобальної продовольчої безпеки. «Духовність особистості: методологія, теорія і практика». Volume 1 2022. С.140-149. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2022-103-1-6-140-149>.
2. Українське сільське господарство у воєнний час. URL:

<https://www.tni.org/en/article/ukrainian-agriculture-in-wartime?translation=uk>.

3. Антощенкова В.В. Складові та напрямки управління продовольчою безпекою. «Аграрні інновації» № 18, 2023. С. 212-219.

ОБОРОТНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВА: ЇХ СТАН ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ

Дерев'яно О. М., здоб. ОС «бакалавр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Т.О. Бабан**

Державний біотехнологічний університет

Розумне та ефективне використання окремих складових оборотних засобів підприємства має велике економічне значення, що обумовлено постійним зростанням абсолютного споживання сировини, матеріалів і енергії в різних галузях економіки. Збільшення продуктивності, яке випливає з раціональної економії матеріальних ресурсів, дозволяє виробляти більше продукції за ті ж самі обсяги витрат, сприяючи оптимізації виробничих процесів та загальної ефективності на рівні кожного підприємства [2].

Процес виготовлення продукції або надання послуг включає в себе взаємодію людської праці та різних засобів виробництва, які можна класифікувати як виробничі засоби, поділені на основні та оборотні. Оборотні засоби представляють собою елементи, які повністю витрачаються протягом кожного виробничого циклу, змінюють або втрачають свою форму та переносять свою вартість на виготовлену продукцію чи надані послуги.

Оборотні засоби є авансованою в грошовій формі вартістю для утворення і використання оборотних виробничих фондів і фондів обігу в мінімально необхідних розмірах, що забезпечують безперервність процесу виробництва і своєчасність здійснення розрахунків. Це визначення враховує як вартісний, так і натуральний аспекти, а також підкреслює повне споживання та відновлення оборотних засобів на необхідному рівні для безперервного циклу виробництва та обігу [3].

Значні обсяги оборотних засобів, які вкладаються у виробництво різних сфер національної економіки, впливають на поглиблення технологічного поділу праці, розвиток міжгалузевих та міжгосподарських зв'язків і формують основу для розширення суспільної праці. Це визначає глибину та масштаби виробництва, а оборотні засоби, у цьому контексті, виступають як матеріально-